

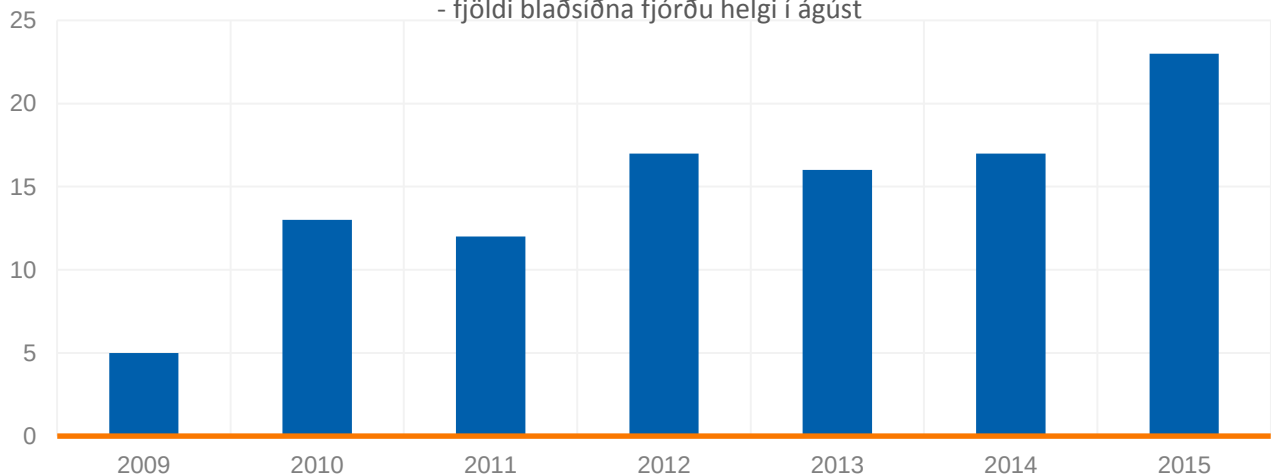
25. ágúst 2015

Mun erlent vinnuafli streyma til landsins á næstu árum?

Að undanfögnu hefur vinnumarkaðurinn sótt í sig veðrið eftir mikla niðursveiflu árin 2008 – 2010. Á árunum 2010 – 2014 fjölgaði starfandi fólki um rúmlega 10.000 og á 2. ársfjórðungi í ár var atvinnuleysi 5%, samanborið við 5,9% á sama tíma í fyrra. Merki þess sjást víða, en mikið hefur borið á því að veitingahús og verslanir séu að leita að starfsfólki og um síðastliðna helgi spönnuðu atvinnuauðglýsingar í Fréttablaðinu 23 blaðsíður, samanborið við 17 hinn 23 ágúst í fyrra. Ef fram heldur sem horfir mun þessi þróun halda áfram, þó atvinnuleysið muni líklega ekki fara mikið neðar en það er nú. Til að þetta gangi upp þarf fólki á vinnualdri að fjölga, bæði að stórir árgangar komi inn á vinnumarkaðinn og að aðfluttur verði fleiri en brottfluttur.

Atvinnuauðglýsingar í Fréttablaðinu

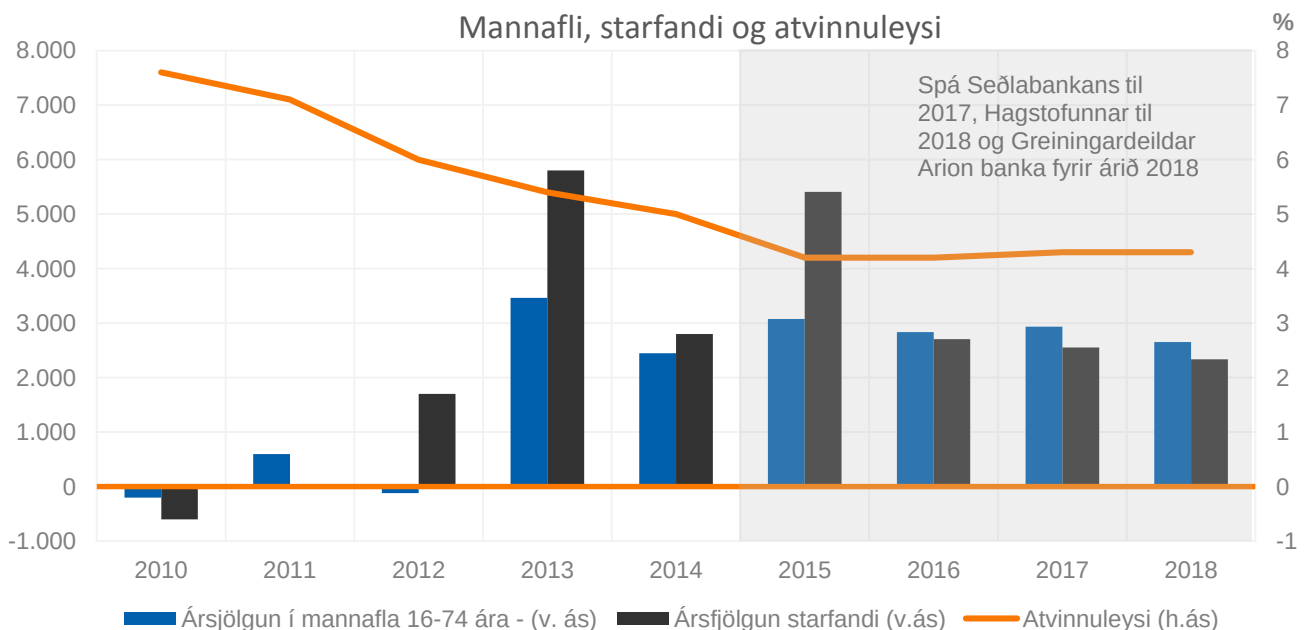
- fjöldi blaðsíðna fjórðu helgi í ágúst

Heimild: Fréttablaðið

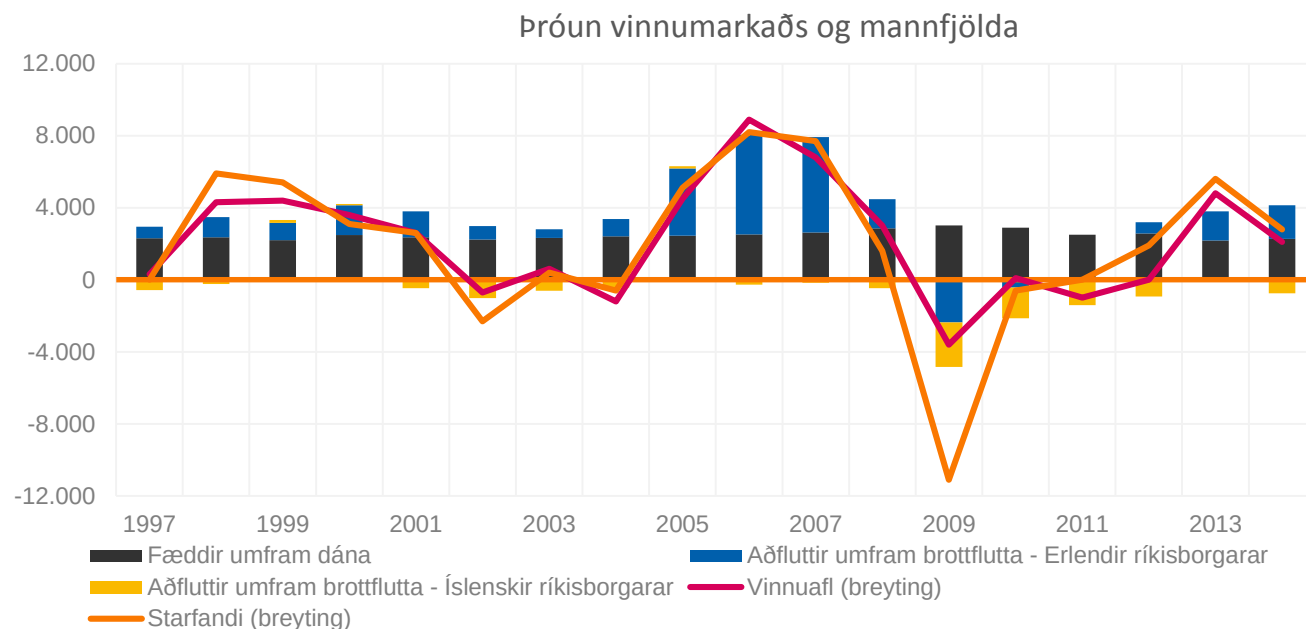
Það virðist einmitt vera að eiga sér stað. Samkvæmt spá Seðlabankans mun starfandi einstaklingum fjölga um samtals 13.000 fram til ársins 2018 en á sama tíma er spáð að mannaflinn aukist um 11.500 einstaklinga. Á tímabilinu gerir Hagstofan ráð fyrir að 63% af fólksfjölgun verði til komin vegna fæddra umfram dána og hin 37% vegna aðfluttra umfram brottfluttra. Ef við gerum ráð fyrir að mannaflinn skiptist eins, munu því rúmlega 4.000 manns flytja til landsins og koma inn í mannaflann fram til ársins 2018.

Mannaflí, starfandi og atvinnuleysi

Í ljósi fjölgunar ferðamanna, hagvaxtarhorfa og uppgangs t.d. í byggingariðnaði er mögulegt að eftirspurn eftir starfsfólki verði mun meiri en sem mannfjöldaspá Hagstofunnar nemur? Mjög erfitt er að spá nákvæmlega fyrir um hvort svo verði, en sé nánar rýnt í þróun á vinnumarkaði er sennilegt að flytja þurfi inn meira af erlendu vinnuafli hingað til lands en spár gera ráð fyrir.

Hér að neðan sést glögglega að breytingar á vinnuafli og mannfjölda fylgjast mjög vel að. Á árunum 2005-2007 fjölgaði erlendu vinnuafli t.d. óvenju mikið á meðan mikill uppgangur var í efnahagslífinu. Þar sem fleiri íslenskir ríkisborgarar hafa flutt erlendis heldur en heim síðustu ár, auk þess sem fæðingatíðni hefur lítið breyst, er ljóst að sveiflur á vinnumarkaði munu hafa mest áhrif á það í hversu miklu mæli erlent vinnuafli flytur til landsins.

Getur íslenskt vinnuafli tekið á móti fleiri ferðamönnum?

Á árunum fyrir fjármálakreppuna var algengt að erlendir verkamenn störfuðu í byggingariðnaði. Líklegt er að erlendu vinnuafli fjölgi þar á næstunni þar sem vaxandi umsvif eru í þeim geira um þessar mundir og stórar framkvæmdir, t.d. í kísilverum, eru á teikniborðinu. Í dag búum við einnig við mjög umsvifamikla ferðaþjónustu, sem krefst mikils mannafla og vandséð er hvernig íslenskur vinnumarkaður mun geta brugðist við áframhaldandi fjölgun ferðamanna um tugi prósent á án þess að flutt verði inn erlent vinnuafli í stórum stíl. Til dæmis lítur út fyrir að erlendum ferðamönnum muni fjölga um 27-28% í ár.

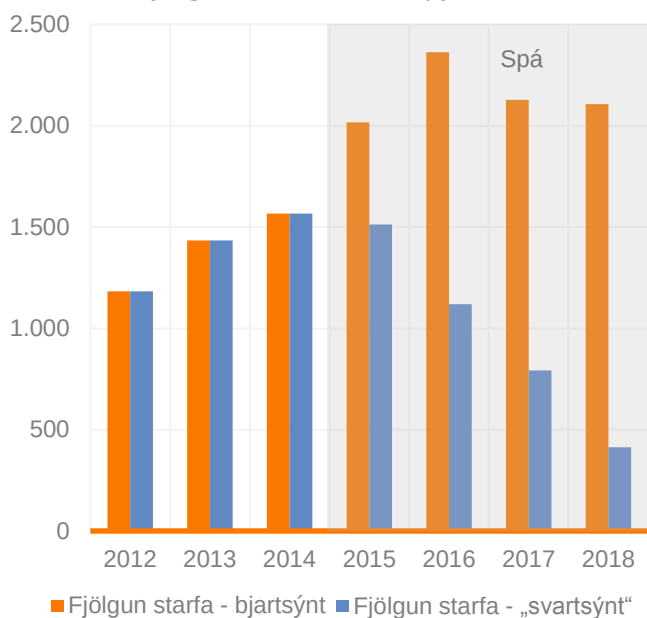
Við höfum skoðað hver þróun starfa næstu ár gæti orðið með hliðsjón af þróun starfa í ferðaþjónustu síðustu ár og nýjustu hagspár Seðlabankans. Áður en lengra er haldið er nauðsynlegt að gera sér grein fyrir því að óvissan um þróunina er mikil. Ekki síst því erfitt hefur reynst að spá fyrir um fjölda ferðamanna auk þess sem gögn um hversu mörg störf verða til vegna erlendra ferðamanna eru ófullkomin, en í greiningunni hér er notast við gögn um [störf í ferðaþjónustugreinum](#) skv. Hagstofunni. Helstu forsendur eru annars:

	Fjölgun ferðamanna				Hlutdeild ferðaþjónustu- starfa í fjölgun starfa	Fjölgun ferðamanna(%) / fjölgun ferðaþjónustustarfa(%)
	2015	2016	2017	2018		
„Svartsýnt“ dæmi	27%	15%	10%	5%	60%	2,5
Bjartsýnt dæmi	27%	25%	20%	18%	40%	2

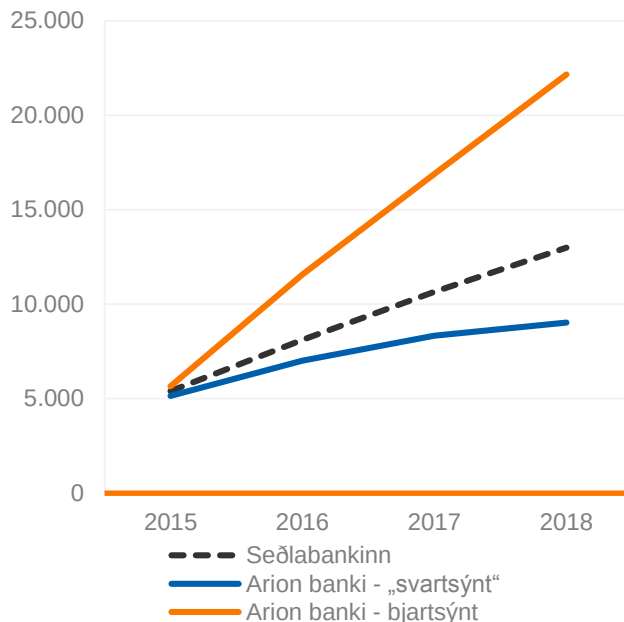
Á myndinni hér vinstra megin að neðan má sjá fjölgun starfa í greinum tengdum ferðaþjónustu síðustu ár og hvernig þróunin gæti orðið næstu ár miðað við ofangefnar forsendur. Í bjartsýna dæminu, þar sem ferðamönnum mun áfram fjölga hratt, en þó með minnkandi hraða, mun ferðaþjónustan skapa yfir 2.000 ný störf árlega á næstu tveimur árum. Í hinu dæminu þar sem störfum fjölga ekki eins hratt með ferðamönnum og það dregur verulega úr fjölgun starfa í ferðaþjónustu, mun störfum samt fjölga um 400 árið 2018.

Sé þessi fjölgun yfirfærð á vinnumarkaðinn í heild sinni og borin saman við spá Seðlabankans má sjá að skv. „svartsýnni“ sviðsmynd Greiningardeildar Arion banka mun störfum fjölga um rúmlega 9.000 til 2018, 22.000 skv. bjartsýnni sviðsmynd en 13.000 skv. spá Seðlabankans eins og áður segir. Út frá þessu má ráða að ef vöxtur ferðaþjónustunnar heldur áfram sem horfir mun þurfa að flytja inn erlent vinnuafli í stórum stíl, nema atvinnuþátttaka aukist mun meira en hefur áður þekkt. Vissulega er bjartsýna dæmið sem hér er tekið afar bjartsýnt, en eins og sjá má er Seðlabankinn mun nær „svartsýnni“ spá Greiningardeildar.

Fjölgun starfa í ferðapjónustu

Uppsöfnuð fjölgun starfa - spá

Heimildir: Hagstofa Íslands. Spár Seðlabankans og Greiningardeildar Arion banka.

Ef niðurstaðan verður í bjartsýnni kantinum gæti íslenskur vinnumarkaður reynst hraðahindrun þegar kemur að fjölgun ferðamanna sem og vexti í öðrum greinum. Ef fjölgun ferðamanna heldur áfram með jafn miklum hraða og vöxtur verður í öðrum atvinnugreinum, t.d. byggingariðnaði, er mjög líklegt að flutt verði inn erlent vinnuafli í meira mæli en spár gera ráð fyrir.

Þó að þetta sé nokkuð einfölduð greining á vinnumarkaðinum og þörf fyrir vinnuafli á næstu árum má sjá að líkur eru á því að núverandi vinnuafli mun ekki nægja til að þjónusta þær greinar sem eru að vaxa sem mest um þessar mundir. Því er ekki ólíklegt að við munum sjá aukningu í erlendu vinnuafli og/eða heimflutningi íslenskra ríkisborgara næstu misserin til að mæta þessari þörf. Öðruvísi verður raunar erfitt að uppfylla þær bjartsýnu hagvaxtarspár sem gefnar hafa verið út að undanfögnu og koma í veg fyrir ofhitnun á vinnumarkaði.

Greiningardeild Arion banka

Anna Hrefna Ingimundardóttir
anna.ingimundardottir@arionbanki.is

Elvar Ingi Möller
elvar.moller@arionbanki.is

Hrafn Steinarsson
hrafn.steinarsson@arionbanki.is

Konráð S. Guðjónsson
konrad.gudjonsson@arionbanki.is

Forstöðumaður

Stefán Broddi Guðjónsson
stefan.gudjonsson@arionbanki.is
444-6959

[Hér má finna fyrirvara](#)